

CROATIAN ABSTRACTS KROATISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

APSTRAKTI

HESSEL J. ZONDAG & MARINUS H.F. VAN UDEN (str. 3)

„My Special Prayer“: Self, bog i molitva: Članak prikazuje kako na vjersko ponašanje djeluje samoljublje, jedno važno obilježje osobnosti u egocentričnim društvima. Zapadnu kulturu naših dana obično smatraju ekspresivno individualističkom, koja teži ka samoostvarenju. Za nju je najkarakterističnije kako su ljudi skloni da sebi pripišu božje osobine. U psihologiji se to naziva narcizmom. Široki spektar narcizma pokazuje kako pokušaji da se egu pripišu božje osobine nisu uvijek uspješne. Takve osobe sanjare o tome da mogu postati ravni bogovima, ali im je istovremeno slika o samome sebi prekrhka da bi ovi pokušaji postali uspješni. Uspjeh toga narcističkog nastojanja ima učinak na vjersku djelatnost, naprimjer na molitvu. Gradeći na ranija empirijska istraživanja i na jednu studiju prikazat ćemo kako su povezani samoobožavanje, narcizam i molitva. Oni koji se uspješno samoobožavaju, drukčije se mole nego oni koji su u tome neuspješni. Prvi svoje molitve upućuju sebi ili nekoj anonimnoj višoj vlasti, potonji jednom osobnom Bogu.

Ključne riječi: egocentričnost, self, otvoreno ili skriveno samoljublje, molitva, narcizam

FERENC KÖTELES & PÉTER SIMOR (str. 20)

Bojazan modernog doba za zdravlje, somatosenzorna amplifikacija, strah za zdravlje i dobit: **Presječno ispitivanje:** Cilj istraživanja je ispitivanje povezanosti između bojazni za zdravlje modernog doba, somatsko-senzorne amplifikacije, straha za zdravlje i psihološkog blagostanja. U presječnom ispitivanju pomoću upitnika sudjelovalo je 180 bolesnika koji posjećuju svoga kućnog liječnika (prosječna dob=48.2 ± 15,76 godina) i 344 studenta (prosječna dob=21.5 ± 2.09 godina), popunivši skalu bojazni za zdravlje modernog doba, skalu somatosenzorne amplifikacije, skraćenu varijantu skale straha za zdravlje, upitnik pozitivnog i negativnog afektiviteta, kao i upitnik WHO-5. Prema rezultatima, somatosenzorna amplifikacija i strah za zdravlje nevišio jedno od drugog povezani su s bojazni za zdravlje modernog doba. Između straha za zdravlje i dobiti nadaje se veza obrnutog smjera. Prema rezultatima korelacijske analize strah za zdravlje modernog doba nije korelirao s dobiti i stajao je u slaboj pozitivnoj vezi s pozitivnim afektom, a u regresivnom ispitivanju pak pozitivno se vezivao s oba, nakon kontrole socioekonomičnih čimbenika, negativnog afektiviteta i straha za zdravlje. Strah za zdravlje modernog doba obično se smatra maladaptivnom kognitivnom strukturom, ali po sadašnjim rezultatima ovo stajalište se može promisliti.

Ključne riječi: somatosenzorska amplifikacija, strah za zdravljem, dobit, opažajna kontrola

BENCE TAKÁCS & ZOLTÁN KMETTY (str. 34)

Šport kao socijalizacijsko „sredstvo“: Korelacija između sudjelovanja u radu civilnih udruga i bavljenja športom u krugu mladih 15–18 godina: Na pozitivno djelovanje društvenog kapitala ukazao je velik broj studija u proteklih 10–20 godina, ali s manjim naglaskom na nastajanje društvenog kapitala. Najviše autora iza stvaranja društvenog kapitala na implicitan način pretpostavlja socijalizacijsko djelovanje. To potvrđuju i one studije koje su, koristeći se podacima panel istraživanja, pokazale značajnu povezanost između civilne aktivnosti u mlado i rano odraslo doba i između razine općeg povjerenja. U našoj studiji ispituje se na koji način utječe bavljenje športom u krugu mladih (15–18 godina) na jedan od važnih indikatora društvenog kapitala, na članstvo civilne udruge. Prema dvama uzorcima podataka (Istraživanje mladeži 2000, 2008.) mladi koji se bave športom s većom vjerojatnošću sudjeluju u radu civilne udruge. Štoviše u našim modelima šport se pokazao važnijim pozadinskim čimbenikom od dostupnosti gospodarskih ili kulturnih resursa. Iako to djelomično ima i strukturalne razloge, mišljenja smo kako je u pogledu društvenog kapitala važan čimbenik prije svega sudjelovanje u zajednici, odnosno mreža veza koja iz toga nastaje. Tome pak dobar temelj može biti bavljenje športom u mlado doba.

Ključne riječi: društveni kapital, slobodno vrijeme, dobna skupina 15–18 godina, bavljenje športom, članstvo u civilnoj udruzi

HELENE YBRANDT (str. 54)

Trend obiteljskih i psihičkih problema u krugu švedskih pubertetlija u proteklih 10 godina mjereno samoopažanjem: Istraživanje je željelo otkriti težinu problema švedskih pubertetlija, posluživši se podacima koje su 2000., odnosno 2010. prikupili ispitivači pomoću intervjua Adolescent Drug Abuse Diagnosis (ADAD, dijagnoza uporabe droge u pubertetu), odnosno na osnovu samopriznanja. Podatke koji se odnose na obiteljske odnose, psihičko stanje i probleme u krugu pubertetlija 15–17 godina prikupili su na dva slučajno odabrana uzorka (2000. godine 12 osoba, 2010. godine 485 osoba). Usporedivši rezultate ispitivanja obavljenih 2000., odnosno 2010. godine koje su vrednovali ispitivači, odnosno koja se temelje na samopriznanju, nema promjena u vezi s težinom problema-nije se povećala razlika između spolova, odnosno između grupa s različitim društvenim i gospodarskim zaleđem. Istovremeno su djevojke ocijenile težim probleme unutar obiteljskih veza, nego mladići. Pubertetlje su u odnosu na 2000. godinu 2010. godine podnijeli izvješće o manje psihičkih problema (primjerice teški strah, napetost, smetnja u razumijevanju, smetnja u pažnji, smetnja u pamćenju, nadalje problemi unutar ili izvan obitelji, odnosno nepovjerenje prema drugima). U interesu unapređivanja mentalnog zdravlja pubertetlija, narednih desetljeća istaknuta je zadaća otkriti probleme u vezi, primjerice pitanja neizvjesnosti u vezi s osobama izvan obitelji.

Ključne riječi: dijagnoza uporabe droge u pubertetu (ADAD), pubertet, mentalna higijena, obitelj, problemi u vezi

KHODARAHIMI SIAMAK, HAYDAR DEGhani & MOHAMMADHADI NIKPOURIAN (str. 68)

Mentalna higijena i načini svladavanja oskudice pitke vode u provinciji Fars: Ekopsihološki pogled: Jedan od ciljeva istraživanja bio je da na jednom iranskom uzorku ispita djelovanje oskudice pitke vode na mentalnu higijenu i način svladavanja problema stanovništva u provinciji, nadalje da razjasni da li spol, mjesto prebivališta, obiteljsko stanje, radno mjesto i studije utječu na to. Istraživanje je obuhvatilo 1198 stanovnika provincije u okolini iranskih gradova Darab i Eghlid. Pri ispitivanju su se koristili demografskim upitnikom, upitnikom općeg zdravlja (General Health Questionnaire 28, GHQ-28) i skalom metoda svladavanja problema nedostatka pitke vode (Coping Styles with Drinking Water Crisis, CSDWS). CSDW skala se proteže na sljedeća četiri čimbenika: (1) metode koje imaju za cilj optimaliziranje potrošnje vode, (2) tehnologije bez vode i društvene promjene, (3) uporaba vrhunskih tehnologija u ekonomičnoj potrošnji vode, odnosno (4) načini svladavanja problema temeljeni na osjećajnom fokusu. Oni stanovnici provincije, koji nisu pogođeni oskudicom pitke vode, primjenili su puno racionalnije načine svladavanja problema na višoj razini, bio im je niži psihopatološki pokazatelj, manje su bili skloni načinima svladavanja problema temeljenih na osjećajnom fokusu, nego oni stanovnici provincije koji su pogođeni oskudicom pitke vode. Uzorak je potvrdio djelovanje mjesta prebivališta, obiteljskog stanja, studija i radnog mjesta na načine svladavanja problema i mentalnu higijenu.

Ključne riječi: oskudica vode, načini svladavanja problema, mentalna higijena, demografski podaci

ŽELJKO BURCAR (str. 87)

Uloga ravnatelja u hrvatskom obrazovnom sustavu: Menadžer, lider ili administrator: Temeljna je svrha ovog rada istražiti startnu poziciju za buduće studije i istraživanja u području obrazovnog menadžmenta i liderstva u Republici Hrvatskoj, a isto tako i u području instruktorskog liderstva. Ovaj rad istražuje ulogu školskog ravnatelja u kontekstu suvremenog i turbulentnog obrazovnog okruženja, rastućim ravnateljevim odgovornostima i pretrpanog rasporeda rada. Sukladno rezultatima možemo objasniti osam različitih uloga koje ravnatelji izvode u hrvatskom obrazovnom sustavu: a) uloga sakupljača i djelatelja informacija, b) uloga komunikatora, c) uloga strateškog planera, d) uloga izvršnog menadžera, e) uloga obrazovnog lidera i edukatora, f) uloga evaluatora, g) uloga studenta i h) uloga poveziivača sa zajednicom. Uloge ravnatelja orijentirane su prema: a) ljudima, b) zadaćama/ciljevima, c) školi kao organizaciji i d) procesima koji se odvijaju unutar škole. Poslovi koji se naslanjaju na ovu orijentaciju pripadaju idealnom administrativnom procesu: planiranje, donošenje odluka, organiziranje, koordinacija, komuniciranje, utjecaj i vrednovanje što je efikasno u pet zadaća školskog menadžmenta: školski programi, učenici, zaposleni, odnosi sa zajednicom, fizički preduvjeti i menadžment.

Ključne riječi: Školski menadžment, obrazovno liderstvo, instruktorsko liderstvo, obrazovni menadžment, suvremeno školstvo, odgovornosti ravnatelja